



NVE

Kopi: OED, KLD, Miljødirektoratet

Vår ref: olu    Deres ref: 201604596-6

21.04.2017

## **Innspill til arbeidet med «Nasjonal ramme for vindkraft på land».**

### **Innledning**

Den Norske Turistforening (DNT) er et forbund med 57 medlemsforeninger i hele landet, med et samlet medlemstall på nær 300.000. I følge vår formålsparagraf skal vi både arbeide for et enkelt, aktivt, allsidig og naturvennlig friluftsliv og for *sikring av friluftslivets natur- og kulturgrunnlag*. Vi takker for denne muligheten til å uttale oss i en viktig sak.

Viktige natur- og friluftslivsområder forsvinner hvert år til fordel for annen arealbruk, og mange av de opplevelses- og steds kvalitetene som friluftslivet baserer seg på er i ferd med å forsvinne eller bli redusert. Dette gjør innhogg i naturmangfoldet, og får samtidig konsekvenser for friluftsliv og reiseliv. Ønsket om fornybar energi fører til en omfattende utbygging av vindkraft, vannkraft og nett. Vindkraftanlegg m/veisystemet innebærer naturinngrep av store dimensjoner og har visuelle og støymessige virkninger langt utover selve anleggsområdet.

### **Felles uttalelse fra natur- og friluftslivsorganisasjonene**

Det vises til felles uttalelse, hvor DNT deltar. I tillegg til at vi der kommer med en rekke momenter som handler om metoder i arbeidet, oppfordrer vi også til at OED/NVE ser nøyere på mandatet for dette arbeidet, i tråd med det Stortinget har ment. Vi oppfordrer også til at utført og påbegynt forskning innen vindkraftplanlegging, også i andre land, blir tatt hensyn til i utviklingen av nasjonal ramme. Etter DNTs syn er det ikke noe som hittil tyder på at norske energimyndigheter har tatt inn over seg de erfaringene som er gjort, når det gjelder medvirkning og konfliktdemping i vindkraftutbyggingen.

### **OED bør gripe sjansen til å lage en helhetlig plan**

DNT har lenge ønsket et helhetlig plan for vindkraft, basert på en nasjonal landskapsstrategi. Vi har hittil ikke fått gjennomslag for dette. I stedet har enkeltsaksbehandling dominert utviklingen av vindkraft i Norge hittil. Det er positivt at både regjering og storting i forbindelse med energimeldingen i 2016 innså behovet for å ta noen grep. Ikke minst synliggjør dagens konfliktnivå dette behovet.

Med det mandatet Stortinget har gitt i denne saken, mener DNT at det er fullt mulig for OED/NVE å legge an en bredere tilnærming til «nasjonal ramme» enn det som gjøres nå. Mye av konfliktnivået og det uføret vindkraften har komme opp i, skyldes etter vårt syn manglende kunnskapsgrunnlag og vurderinger av vindkraft i en helhetlig sammenheng. Det faktum at det er gitt ca 100 konsesjoner, men at under 1/3 er bygget eller under bygging, viser at dagens praksis ikke fungerer. Konflikten og omfattende ressursbruk fremstår som unødvendige. Vi kan ikke se at dagens konsesjonspraksis er samfunnsmessig rasjonell, slik energiloven krever.

Den ikke-regulerbare elektrisiteten som vindkraft produserer er ingen spesielt viktig del av energiforsyningen i Norge nå eller de nærmeste årene. Dette betyr at vi har god tid til å utvikle en god og bredt anlagt nasjonal ramme. Tidsrammen som oppgis synes unødvendig knapp.

En form som samlet plan for energibruk, effektivisering og utbygging bør på plass. I den grad ny utbygging er nødvendig, vil dette da bli møtt med mer forståelse og konfliktgraden reduseres. DNT kan ikke se at det foreligger en samlet vurdering av miljøkonsekvenser og andre samfunnsinteresser satt i sammenheng med kraftsystemet i helhet. Så lenge dette ikke foreligger som grunnlag for nasjonal ramme for vindkraft, vil konfliktnivået bare i begrenset grad kunne dempes.

En vurdering av vindkraften i en helhetlig sammenheng kan belyse miljøkonsekvenser som følge av både gjennomførte og nye prosjekter. Først da kan nye prosjekter begrunnes. Mangelen på en sammenheng mellom energipolitikken og miljøpolitikken er tidligere påpekt av blant andre Riksrevisjonen, i Dokument 3:5 (2013-2014).

En bredere tilnærming til nasjonal ramme vil være i tråd med de ønskene DNT kom med i vår resolusjon i 2015, med krav om en midlertidig stans i tildeling av nye konsesjoner og en offentlig debatt hvor størrelsesorden av utbyggingen og konsekvenser for natur, miljø, friluftsliv og reiseliv blir synliggjort (Se: <http://turl.no/18cx>).

### **Medvirkning: Internasjonale konvensjoner forplikter**

Metodikk for videre utvikling av vindkraft må ta utgangspunkt i relevante internasjonale forpliktelser Norge har når det gjelder mulighetene for medvirkning, nemlig Århuskonvensjonen og Det europeiske landskapskonvensjonen.

Århus-konvensjonen gir allmennheten rett til miljøinformasjon, deltakelse i beslutningsprosesser og adgang til klage og domstolsprøving på miljøområdet. Inspirert av konvensjonen har vi i Norge vedtatt Miljøinformasjonsloven i 2002. Den europeiske landskapskonvensjonens formål er å verne, forvalte og planlegge landskap, og gi befolkningen, lokale og regionale myndigheter og andre mulighet for å medvirke i landskapspolitikken.

Det må i det videre arbeidet redegjøres for hvordan OED/NVE skal legge opp arbeidet i tråd med disse forpliktelsene.

### **EUs energipolitikk og Norges deltagelse**

DNT har i forbindelse med høringen av «vinterpakken» nylig presisert at vi er opptatt av at natur- og landskapskvaliteter og mulighetene for friluftslivet ivaretas bedre i energiforvaltningen enn det som er tilfellet i dag. Vi har bedt norske myndigheter være opptatt av hva utviklingen i Europa betyr for naturgrunnlaget i Norge. En integrering i EUs energimarked kan få store konsekvenser for norsk natur, og også føre til avmakt og konflikter hvis ikke dette tas på alvor. Ikke minst bør Norge støtte opp under EU-kommisjonens uttalte

*slagord: Putting energy efficiency first.* Norge kan ikke bli en betydelig leverandør av såkalt ren energi til kontinentet uten at naturen vår påføres omfattende skader. Effektivitet og sparing i energisektoren må bli våre hovedgrep. Dette må inngå som viktige elementer i vurderingen av behovet for landbasert vindkraft.

### **Rutiner for tidlig avslag i konsesjonssaker må etableres raskt**

DNT anbefaler at arbeidet med å etablere rutiner for *tidlig avslag* i konsesjonssaker forseres, og ikke legges på vent til nasjonal ramme er utarbeidet. Tidlige avslag i åpenbart konfliktfylte saker vil helt klart kunne bli arbeidsbesparende for alle parter og bidra til å dempe konfliktnivået.

### **Manglende hensyn til andre sektorer; Reiselivet.**

Vindkraftsektoren står for store naturinngrep i intakt/urørt natur, og særlig de visuelle virkningene og samlet effekt av dette påvirker opplevelsen av landskapet sterkt. Det er natur- og landskapskvalitetene som er reiselivets grunnlag i Norge, og derfor har DNT nylig gjort innspill til både regjering og storting om at det må utarbeides en strategi for bevaring av intakt natur i et friluftslivs- og reiselivsperspektiv. Nasjonal ramme må innarbeide dette.

### **Salg av norsk utmark?**

En bred tilnærming til nasjonal ramme bør også inneholde en omtale av eiendomsmessige forhold i vindkraftbransjen. Innen vannkraft har vi et regelverk som sikrer offentlig eierskap av våre felles naturressurser, mens dette mangler i vindkraft. Prosjekter finansieres/eies av utenlandske investorer i økende grad, og vi ser at prosjekter utvikles nettopp med videresalg som hensikt. Dette frembringer en del prinsipielle spørsmål som vi mener bør belyses i denne sammenhengen, slik at konsekvensene og mulige endringer i lovgivningen kan vurderes.

Med hilsen

(sign.)

Anne Mari Aamelfot Hjelle  
Leder, naturforvaltning



Oddvin Lund  
Fagsjef, naturforvaltning